

Motion om stadsövergripande hantering av ledighetsansökningar i grundskolan

Motion av Linnéa Vinge och Anders Lindman (båda SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Linnéa Vinge och Anders Lindman (båda SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige om stadsövergripande hantering av ledighetsansökningar i grundskolan. I motionen föreslås berörda nämnder få i uppdrag att ta fram ett stadsövergripande styrdokument för hantering av ledighetsansökan i grundskolan samt att i styrdokumentet specificera hur elever med hög frånvaro ska undantas från riktlinjer om ledighet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret ser positivt på alla sätt som kan främja elevernas närvaro och minska både den giltiga och ogiltiga frånvaron. Utrymmet för rektor att bevilja ledigheter efter individuella bedömningar för den enskilda eleven är reglerat i skollagen och stadsledningskontoret bedömer att befintliga anvisningar är ett tillräckligt stöd för rektorerna för att kunna bedöma ledighetsansökningar på ett likvärdigt sätt.

Utbildningsnämnden vill understryka att skolpliktiga elevers närvaro i skolan är ett prioriterat område inom Stockholms stads skolor. Stadens skolor arbetar på många sätt med att främja närvaro och förebygga frånvaro. Varje rektor har mandat att bevilja kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Ett beslut om ledighet, oavsett längd, ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Nämnden anser att beviljande av ledighet fortsatt bör ligga inom ramen för rektors beslut.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Sedan pandemin har vi sett en ökning av såväl anmäld som oanmäld frånvaro i våra skolor. Den här frånvaron behöver minska. För vi vet att om fler elever är fullt ut närvarande i skolan kommer också fler elever nå kunskapsmålen och lyckas i skolan. Att främja närvaro är därför för mig en långt mycket viktigare prioritering än att lägga tid och resurser på hanteringen av ledighetsansökan.

Det finns redan idag ett likvärdigt stöd för stadens skolor genom de gemensamma anvisningar för hantering av ledigheter som är publicerade på skolornas webbplatser samt den gemensamma blanketten för ledighetsansökan, vilket både stadsledningskontoret och utbildningsnämnden framhåller i sina remissyttranden.

Redan i dag ska beslut om att bevilja ledighet, oavsett längd, grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Men att som motionärerna föreslår använda beviljande av ledighet som belöning till elever som skött sitt skolarbete är inte ett system jag vill se i våra grundskolor.

Bilaga

Motion om stadsövergripande hantering av ledighetsansökningar i grundskolan, dnr KS 2024/1025-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 19 mars 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att motionen tillstyrks.
2. Därutöver anföra följande:

Det är ett välkänt problem bland föräldrar att hanteringen av ledighetsansökningar varierar mellan olika skolor. Rektorn ska ha det slutliga ansvaret för beslut gällande längre ledigheter. För att underlätta dessa beslut bör dock både lärare och rektorer ges stöd i form av tydligare och enhetliga riktlinjer för hur ansökningarna ska hanteras.

Genom att, som motionen föreslår, erbjuda en viss flexibilitet för ledighet till de elever som sköter sitt skolarbete, skapas incitament för eleverna att ta ansvar för sina studier och att vara närvarande på lektionerna. Samtidigt får rektorer stöd i sina beslut genom centralt framtagna riktlinjer. Detta minskar risken för att rektorer utsätts för otillbörliga påtryckningar från föräldrar och stärker lärarnas och rektorernas auktoritet i frågan. Dessutom kan tydligare gemensamma riktlinjer bidra till att förebygga ogiltig frånvaro från elever som annars hade undvikit att formellt ansöka om ledighet.

Ärendet

Linnéa Vinge och Anders Lindman (båda SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige om stadsövergripande hantering av ledighetsansökningar i grundskolan. I motionen framförs att bedömningen av ledighetsansökningar varierar kraftigt mellan olika skolor i Stockholm, vilket enligt motionärerna skapar ojämlikhet och osäkerhet för både elever och föräldrar. I motionen föreslås därför framtagande av tydliga riktlinjer för hur grundskolorna ska hantera ledighetsansökningar, vilket skulle säkerställa en rättvis och likvärdig behandling av alla elever.

Motionärerna menar att huvudregeln ska vara att skolpliktiga barn ska vara närvarande i skolan, men för de elever som sköter skolarbetet bör det finnas rum för flexibilitet vid beviljandet av ledigheter. Det skulle, menar motionärerna, kunna bidra till att främja elevernas närvaro och minska den ogiltiga frånvaron.

Mot bakgrund av detta föreslås berörda nämnder få i uppdrag att ta fram ett stadsövergripande styrdokument för hantering av ledighetsansökan i grundskolan samt att det i styrdokumentet specificeras hur elever med hög frånvaro ska undantas från riktlinjer om ledighet.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Skolpliktiga elevers närvaro i skolan är ett prioriterat område inom Stockholms stads skolor. Stadens skolor arbetar på många sätt med att främja närvaro och förebygga frånvaro. Enligt skolornas rutiner följs både elevernas ogiltiga och giltiga frånvaro upp kontinuerligt, ledigheter och sjukdom, för att tidigt kunna sätta in insatser.

För elev i obligatoriska skolformer beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Exempel på enskilda angelägenheter kan enligt förarbetena vara vissa resor, familjehögtider eller religiösa högtider. Om det finns synnerliga skäl, det vill säga mycket starka skäl, får längre ledighet beviljas. Enligt 7 kap 18 § skollagen är det rektor som beslutar om ledighet för en elev och kan inte delegera längre ledighet än 10 dagar per läsår till någon annan. Beslut om att bevilja ledighet, oavsett längd, ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Omständigheter som ska beaktas är till exempel frånvarons längd, elevens studiesituation, möjligheten att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen och ledighetens angelägenhet för eleven.

Det finns redan idag ett likvärdigt stöd för stadens skolor genom de gemensamma anvisningar för hantering av ledigheter som är publicerade på skolornas webbplatser

på start.stockholm. Skolorna har vidare en gemensam blankett för ledighetsansökan och använder samma verksamhetssystem, där både ledigheter och frånvaro hanteras. Under 2025 planerar utbildningsnämnden även att se över informationen som riktar sig till vårdnadshavare om frånvaro och skolplikt.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 januari 2025 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Linnéa Vinge (SD), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Att främja närvaro och förebygga frånvaro är ett prioriterat område, såväl på kommunal som statlig nivå. Förvaltningen vill inledningsvis framhålla att det finns ett tydligt samband mellan elevers närvaro i skolan och deras möjligheter att utvecklas mot utbildningens mål. En fullföljd skolgång kan vara avgörande för individens möjligheter till fortsatta studier och ett framtida yrkesliv samt utgör en skyddsfaktor mot psykosociala problem.

För elev i obligatoriska skolformer beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Exempel på enskilda angelägenheter kan enligt förarbetena vara vissa resor, familjehögtider eller religiösa högtider. Om det finns synnerliga skäl, det vill säga mycket starka skäl, får längre ledighet beviljas. Enligt 7 kap 18 § skollagen är det rektor som beslutar om ledighet för en elev och kan inte delegera längre ledighet än 10 dagar per läsår till någon annan. Beslut om att bevilja ledighet, oavsett längd, ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Omständigheter som ska beaktas är till exempel frånvarons längd, elevens studiesituation, möjligheten att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen och ledighetens angelägenhet för eleven.

Förvaltningen anser vidare att det finns ett likvärdigt stöd för stadens skolor genom de gemensamma anvisningar för hantering av ledigheter som är publicerade på skolornas webbplatser på start.stockholm. Skolorna har vidare en gemensam blankett för ledighetsansökan och använder samma verksamhetssystem InfoMentor, där både ledigheter och frånvaro hanteras. Under 2025 planerar förvaltningen att se över informationen som riktar sig till vårdnadshavare om frånvaro och skolplikt, vilket även är tänkt att översättas till fler språk än svenska.

Avslutningsvis vill förvaltningen framhålla att den ser positivt på alla sätt som kan främja elevernas närvaro och minska både den giltiga och ogiltiga frånvaron, men menar att utrymmet för rektor att bevilja, både korta och längre, ledigheter efter individuella bedömningar för den enskilda eleven redan är reglerat i skollagen.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation av Linnéa Vinge (SD)

1. Nämnden avslår förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Därutöver anföra följande:

Det är ett välkänt problem bland föräldrar att hanteringen av ledighetsansökningar varierar mellan olika skolor. Vi delar förvaltningens uppfattning om att rektorn ska ha det slutliga ansvaret för beslut gällande längre ledigheter. För att underlätta dessa beslut bör dock både lärare och rektorer ges stöd i form av tydligare och enhetliga riktlinjer för hur ansökningarna ska hanteras. Genom att, som motionen föreslår, erbjuda en viss flexibilitet för ledighet till de elever som sköter sitt skolarbete, skapas incitament för eleverna att ta ansvar för sina studier och att vara närvarande på lektionerna. Samtidigt får rektorer stöd i sina beslut genom centralt framtagna riktlinjer. Detta minskar risken för att rektorer utsätts för otillbörliga påtryckningar från föräldrar och stärker lärarnas och rektorernas auktoritet i frågan. Dessutom kan gemensamma riktlinjer bidra till att förebygga ogiltig frånvaro från elever som annars hade undvikit att formellt ansöka om ledighet.